

**UCHWAŁA NR XXII/150/2025
RADY GMINY KŁOCZEW**

z dnia 17 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 4¹ ust. 1-2a i art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 i 2600), Rada Gminy Kłoczew uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026-2028 w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kłoczew.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Cąkała

Załącznik do uchwały Nr XXII/150/2025
Rady Gminy Kłoczew
z dnia 17 grudnia 2025 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII DLA GMINY KŁOCZEW
NA LATA 2026-2028**

Kłoczew, 2025 r.

Spis Treści

1. Wprowadzenie
2. Podstawy prawne
3. Podstawowe pojęcia
4. Diagnoza społeczna środowiska oraz problemów w aspekcie sytuacji lokalnej
5. Cele główne Programu
6. Adresaci Programu
7. Instytucje które podejmują współpracę w zakresie realizacji Programu - realizatorzy Programu
8. Zadania i sposoby ich realizacji
9. Przewidywane efekty realizacji zadań przyjętych w Programie
10. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
11. Zasady finansowania Programu
12. Ewaluacja Programu
13. Kontrola realizacji programu

1. Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026-2028, w dalszej części zwany Programem, określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki i ograniczania szkód indywidualnych i społecznych poprzez rozwój systemu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych, w tym alkoholu i narkotyków oraz uzależnieniom behawioralnym. Forma obecnego Programu wynika z faktu przyjęcia przez Sejm nowelizacji ustawy o zdrowiu publicznym w grudniu 2021 r., która to nałożyła na gminy obowiązek połączenia Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz Programu przeciwdziałania narkomanii. W ramach powyższego nastąpiło wspólne określenie celów i działań, a struktura zawartości programu pozostała ta sama.

Program w swej konstrukcji merytorycznej jest zgodny z założeniami Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 oraz Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kłoczew. W Programie uwzględnione zostały rekomendacje i priorytety dot. realizowania i finansowania gminnych programów wskazane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii stanowi lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków oraz podejmowania zachowań, które mogą prowadzić do uzależnienia.

2. Podstawy prawne

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U.2023 poz. 2151);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U.2023 poz. 1939);
- Rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz.U. z 2021 r. poz. 642)
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U.2024 poz. 1670 ze zm.);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U. 2025 poz. 49);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U.2024 poz.1673);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214)
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz.U.2025 poz.450 ze zm.);

- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz.U.2024 poz. 1530 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1491 ze zm.).
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz.U.2025 poz. 1153).

Nadrzędnymi aktami prawnymi, które regulują kwestie prawne związane z alkoholem i narkotykami są dwie ustawy: Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii. Na mocy przedmiotowych ustaw rada gminy uchwała gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych, jednocześnie uwzględniając cele operacyjne dotyczące przeciwdziałania uzależnieniom, określone w Narodowym Programie Zdrowia.

Ustawodawca dokładnie określił kierunki w jakich powinny być podejmowane działania wobec problemów związanych z uzależnieniami, wskazał zadania z tego zakresu, źródła ich finansowania oraz podmioty odpowiedzialne za ich koordynację.

Zadania te obejmują m.in.:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkotykowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkotykowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowania przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

3. Podstawowe pojęcia

Alkohol to związki organiczne zawierające jedną lub więcej grup hydroksylowych. Potocznie „alkoholem” nazywa się alkohol etylowy czy etanol lub napój alkoholowy, który dzielimy na piwo, wino oraz alkohole spirytusowe. Według ustawy, w Polsce do napojów alkoholowych zaliczamy każdy produkt przeznaczony do spożycia, zawierający więcej niż 0, 5% alkoholu etylowego.

Narkotyk, substancja psychoaktywna, środek odurzający, używka - to określenia o podobnym znaczeniu stosowane wymiennie w języku potocznym. W medycynie, psychologii aktualnie obowiązującym nazewnictwem jest substancja psychoaktywna. W medycynie „narkotykami” określa się te substancje psychoaktywne, które działają m.in. przeciwbólowo poprzez określone receptory mózgowe. Z kolei pojęcie narkomanii wywodzi się od słowa „narcos”, co oznacza odurzenie, senność, uśpienie.

Substancja psychoaktywna -substancja chemiczna (związek chemiczny) oddziałująca na ośrodkowy układ nerwowy przez bezpośredni wpływ na funkcje mózgu, czego efektem są czasowe zmiany postrzegania, nastroju, świadomości i zachowania.

Substancje psychoaktywne:

- 1) wpływają na centralny układ nerwowy,
- 2) powodują przeżycia ekstremalnych doznań,

- 3) wpływają na organizm człowieka powodując w różnym stopniu zmiany psychiczne (np. euforię, zmieniony odbiór rzeczywistości, iluzje, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. wzrost ciśnienia krwi, przyspieszenie tętna, pobudzenie),
- 4) przewlekłe przyjmowane mogą prowadzić do uzależnienia, które często nazywane też jest narkomanią czy toksykomanią,
- 5) mają pochodzenie naturalne lub syntetyczne,
- 6) często, szczególnie w publikacjach popularnych są dzielone na tzw. narkotyki miękkie (jako bezpieczne, mało szkodliwe) oraz twarde (niebezpieczne, groźne).

Za „narkotyk miękką” uznawana jest np. marihuana. Określenia te są mylące, nieprawdziwe, dają złudne poczucie bezpieczeństwa np. przy stosowaniu marihuany.

W Polsce obowiązuje podział substancji psychoaktywnych na trzy główne grupy:

- 1) alkohol, opiaty, leki uspokajające i nasenne (działające głównie rozluźniająco, uspokajająco, nasennie),
- 2) kanabinoły i inne substancje halucynogenne, lotne rozpuszczalniki (działające głównie euforycznie, powodujące omamy, urojenia),
- 3) kokaina i inne substancje stymulujące, nikotyna (działające pobudzająco, podwyższające nastrój).

Uzależnienie jest to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych i poznawczych, wśród których zachowania związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych uzyskują wyraźną przewagę nad innymi, które były charakterystyczne dla danej osoby. Uzależnienie prowadzi do powstania wielu szkód, m. in. somatycznych, psychicznych i społecznych. Uzależnienie często kończy się śmiercią z powodu następstw zdrowotnych.

Alkoholizm polega na utracie kontroli nad ilością spożywanego alkoholu. Objawia się tym, że osoba uzależniona pije mimo nieprzyjemnych konsekwencji, jakie pojawiają się wraz z rozwojem uzależnienia. Jest to choroba, którą można i należy leczyć. Uzależnienie od alkoholu jest chorobą chroniczną, postępującą i potencjalnie śmiertelną. Nie jest możliwe całkowite jej wyleczenie, a jedynie zahamowanie narastania jej objawów i szkód zdrowotnych z nią związanych. Do podstawowych objawów uzależnienia od alkoholu, należą przede wszystkim: utrata kontroli nad piciem, robienie i mówienie rzeczy, których się żałuje, występowanie zespołów abstynencyjnych, koncentracja życia wokół alkoholu, zmiana tolerancji na alkohol, zaburzenia pamięci i świadomości, nawroty picia.

Profilaktyka to działanie, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi niekorzystnego zjawiska. Jest też jednym ze sposobów reagowania na zjawiska społeczne, które oceniane są, jako szkodliwe i niepożądane. Ta ocena skłania do traktowania takich zjawisk w kategoriach zagrożeń i podejmowania wysiłków w celu ich eliminacji lub choćby ograniczenia. Profilaktykę uzależnień określa się również, jako zmniejszenie strat związanych z używaniem środków odurzających poprzez ograniczenie do minimum potencjalnych szkód, jakich mogą doznać osoby używające substancji psychoaktywnych.

Poziomy profilaktyki:

- 1) profilaktyka uniwersalna kierowana do wszystkich w określonym wieku bez względu na stopień ryzyka wystąpienia zachowań problemowych lub zaburzeń psychicznych i dotycząca zagrożeń znanych, rozpowszechnionych w znacznym stopniu —np. przemocy czy używania substancji psychoaktywnych;
- 2) profilaktyka selektywna ukierunkowana na grupy zwiększonego ryzyka, wymagająca dobrego rozpoznania tych grup w społeczności lokalnej;
- 3) profilaktyka wskazująca kierowana do osób wysokiego ryzyka to działania wymagające specjalistycznego przygotowania, polegające na terapii interwencji, bądź leczeniu osób z symptomami zaburzeń.

Głównym celem działań w zakresie profilaktyki uzależnień podejmowanych przez Gminę Kłoczew jest zmniejszenie problemów będących wynikiem spożywania alkoholu i narkotyków uwzględniając całą

populację mieszkańców gminy, a nie tylko tzw. „grupy podwyższonego ryzyka”. Jednocześnie należy dodać, iż polityka rozwiązywania problemów uzależnień na terenie Gminy Kłoczew jest zgodna z kierunkami określonymi w niniejszym programie stanowiącym rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki uzależnienia od alkoholu i narkotyków prowadzonych w latach poprzednich. Działania zawarte w Programie oraz sposoby ich realizacji są dostosowane do lokalnych potrzeb i możliwości prowadzenia określonych form pracy, w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Jednocześnie będą one monitorowane i ewaluowane w trakcie realizacji programu, między innymi za pomocą sprawozdawczości.

Współuzależnienie - utrwalona forma funkcjonowania w długotrwałej, trudnej i niszczącej sytuacji związanej z patologicznymi zachowaniami uzależnionego partnera, ograniczająca w sposób istotny swobodę wyboru postępowania, prowadząca do pogorszenia własnego stanu i utrudniająca zmianę własnego położenia na lepsze. Współuzależnienie może wystąpić również w relacjach między członkami rodziny, przyjaciółmi czy współpracownikami.

Uzależnienia behawioralne - określają takie formy zachowań, które nie są związane z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, ale z wykonywaniem pewnych czynności (hazard, zakupy, granie w gry itp.), a ich specyfiką jest m.in. utrata kontroli nad tymi zachowaniami czy czynnościami. W polskiej literaturze nie uzyskano zgody co do tego, jakie określenie będzie najbardziej adekwatne, dlatego stosowane są zamiennie takie określenia jak uzależnienia od czynności, zachowania kompulsywne/nałogowe/problemowe czy zaburzenia zachowania.

4. Diagnoza społeczna środowiska oraz problemów w aspekcie sytuacji lokalnej

Według informacji zawartych w Informatorze Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom pn. „Przeciwdziałanie uzależnieniom oraz ograniczenie dostępności alkoholu w samorządach gminnych – aspekty prawne, finansowe i praktyczne” oraz według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi, a ponad 200 rodzajów chorób i urazów jest powiązanych z jego spożywaniem. Komisja Europejska w diagnostyce walki z rakiem wskazuje na szkodliwe skutki zdrowotne spożywania alkoholu jako istotny problemem zdrowia publicznego w UE. Alkohol pity przez matkę w czasie ciąży jest jednym z czynników, które mogą powodować uszkodzenie płodu. Efektem jego działania może być śmierć płodu lub nieuleczalne zaburzenia fizyczne i psychiczne ogólnie określane jako Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych FASD (Fetal Alcohol Spectrum Disorder).

Miliony złotych rocznie przeznaczane są na reklamy zachwalające towarzyskie i osobiste korzyści, jakie przynosi picie alkoholu. Jest to jeden z czynników zwiększających konsumpcję alkoholu. W wyniku długotrwałego, intensywnego spożywania alkoholu rozwija się uzależnienie fizjologiczne, tolerancja oraz nałóg. Biorąc pod uwagę powyższe należy zaznaczyć, iż duża dostępność alkoholu ma wpływ na występowanie licznych problemów zarówno zdrowotnych jak i społecznych.

Tabela nr 1. Dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w Gminie Kłoczew uzyskane z Urzędu Gminy Kłoczew.

Lp.	Dane dotyczące rynku napojów alkoholowych	2024 rok	I-X 2025 roku
1	Liczba punktów handlowych sprzedających alkohol	19	18
2	Liczba punktów handlowych sprzedających wyłącznie piwo	2	2

3	Liczba punktów gastronomicznych sprzedających alkohol	2	2
4	Liczba punktów gastronomicznych sprzedających wyłącznie piwo	1	1
5	Liczba ustalonych przez gminę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo, do spożywania poza miejscem sprzedaży	25	25
6	Liczba ustalonych przez gminę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 4,5% do 18% zawartości alkoholu z wyjątkiem piwa, do spożywania poza miejscem sprzedaży	17	17
7	Liczba ustalonych przez gminę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych powyżej 18% zawartości alkoholu, do spożywania poza miejscem sprzedaży	18	18

Europejski Raport narkotykowy z 2025 roku wskazuje, że rynek narkotykowy w Europie nadal wykazuje dużą odporność na czynniki zewnętrzne, takie jak kryzysy gospodarcze, konflikty geopolityczne czy zmiany prawne. Dostępność substancji psychoaktywnych – zarówno tych tradycyjnych, jak i nowych – pozostaje na bardzo wysokim poziomie. Obserwujemy dalszą profesjonalizację i globalizację rynku, a także rosnące wykorzystanie internetu, technologii i kanałów społecznościowych do sprzedaży i dystrybucji narkotyków. Uwagę ekspertów zwraca rosnąca liczba przypadków nielegalnego wprowadzania na rynek substancji syntetycznych, takich jak nitazeny – opioidy o mocy przekraczającej fentanyl – czy nowe półsyntetyczne kannabinoidy, które bardzo często pojawiają się na rynku bez odpowiedniego oznaczenia lub z nieprzewidywalnymi efektami zdrowotnymi. W zakresie poszczególnych substancji raport wskazuje na utrzymującą się dominację konopi indyjskich, które nadal pozostają najczęściej używanym narkotykiem w Europie. Wzrasta jednak różnorodność ich form – od klasycznych suszy (marihuana) po oleje, ekstrakty i produkty spożywcze z wysokim stężeniem THC. Taka różnorodność zwiększa nie tylko atrakcyjność produktu, ale i ryzyko zdrowotne, zwłaszcza wśród młodych użytkowników. Z kolei kokaina, jako druga najczęściej stosowana substancja w UE, notuje rekordowe poziomy dostępności. Nowe substancje psychoaktywne (tzw. NPS) są coraz trudniejsze do monitorowania i kontroli. Do końca 2024 roku zidentyfikowano ich ponad 1000, z czego 47 zostało wykrytych po raz pierwszy w ciągu ostatniego roku. Największym wyzwaniem są syntetyczne kannabinoidy, które są silnie toksyczne i często powiązane z zatruciami zbiorowymi.

Problemy społeczne związane z alkoholem i narkotykami są jednymi z najtrudniejszych do rozwiązania od wielu lat. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, jak również kosztów społecznych, zdrowotnych i ekonomicznych, które są ponoszone nie tylko przez osoby indywidualne, uzależnione czy zażywające szkodliwie, ich rodziny, ale w konsekwencji także przez całe społeczeństwo. Alkoholizm i narkomania są przyczyną wielu społecznych szkód, jak np. bezrobocie, ubóstwo, przemoc w rodzinie, wypadki samochodowe, przestępczość oraz zakłócanie bezpieczeństwa publicznego i rodzinnego. Mają również istotny wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne ludzi.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii nakłada na gminę obowiązek podejmowania działań dążących do ograniczenia skutków spożywania i zażywania szkodliwych substancji a także podejmowania i wspierania przedsięwzięć w celu zmiany obyczajów w zakresie sposobu picia napojów alkoholowych, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz zażywających substancje narkotyczne i pomoc ich rodzinom. Ustawa skupia się również na szeroko rozumianej pomocy zarówno dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem, jak również ich rodzin, a także na profilaktyce skierowanej do dzieci i młodzieży.

Dokumentem, który nakreśla gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, zwany dalej „Programem”. Jego istotną cechą jest długofalowy charakter i ujęcie różnorodnych działań w perspektywie przyszłościowej, przy jednoczesnym zachowaniu ciągłości postępowania wynikającego z zapisów w programach, przygotowywanych w minionych latach, co gwarantuje stabilność i stopniowy progres w polityce rozwiązywania problemów społecznych. Program nie odbiega znacząco w swej treści i formie od dokumentów, obowiązujących w latach ubiegłych. Został opracowany w oparciu o doświadczenia zebrane podczas realizacji wcześniejszych edycji gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, przy współpracy dotychczasowych realizatorów.

Trzyletnia perspektywa zadań powoduje, że większość z nich będzie kontynuacją z lat poprzednich, szczególnie jeśli są adresowane do szerokiego grona odbiorców.

Ponieważ tak alkoholizm jak i narkomania są niezwykle groźnymi zjawiskami w życiu społecznym, należy dokładać wszelkich starań i wdrażać rozmaite metody nie tylko walki z tymi zjawiskami, ale również podejmować skuteczne działania profilaktyczne oraz pomagać osobom dotkniętym uzależnieniami oraz ich rodzinom. Pomaganie nie powinno mieć charakteru minimalizowania skutków, ale przede wszystkim powinno przyjąć formę zapobiegania poprzez edukowanie, uświadamianie, wskazywanie alternatywnych sposobów na spędzenie wolnego czasu, wytworzenie umiejętności radzenia sobie z sytuacjami trudnymi i konfliktowymi. Pomoc może być również wyrażona poprzez kształtowanie prawidłowej postawy społecznej, uczenie umiejętności powiedzenia „nie” wszelkim używkom, w szczególności w sytuacjach, kiedy człowiek jest poddawany presji otoczenia.

Realizacji tych celów na lata 2026-2028 będzie służył Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew. Wdrożenie jego zapisów powinno prowadzić do ograniczania dostępności i spożycia napojów alkoholowych oraz zażywania substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania i usuwania następstw nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków, a także przyczyniać się do podejmowania skutecznych działań na rzecz trzeźwości i zdrowego stylu życia, wolnego od używek.

Alkohol jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne ustawodawca przez stosowne regulacje prawne stara się ograniczyć rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. Polityka alkoholowa wpływa na rozwiązywanie problemów związanych z alkoholem za pomocą regulacji o charakterze reglamentacyjnym.

Spożywanie alkoholu jest sprawą indywidualną każdego dorosłego konsumenta, ale kiedy jego picie powoduje negatywne konsekwencje dla otoczenia - wkracza prawo. Uzależnienie od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, tzw. politoksycznych, jest problemem społecznym, a także źródłem wielu zaburzeń psychicznych, które wymagają leczenia objawowego i jednocześnie odwykowego. Osoby nadmiernie pijące często nie zdają sobie sprawy z potencjalnych zagrożeń i ryzyka nadużywania alkoholu. Zazwyczaj podczas wizyty lekarskiej nie szukają porady w sprawie picia, tylko pomocy w usunięciu dolegliwości zdrowotnych, których część może mieć związek z używaniem alkoholu. Chcą się ich pozbyć, by móc bez szwanku kontynuować spożywanie alkoholu dlatego konieczne jest wzmocnienie roli lekarza rodzinnego.

Diagnoza problemów alkoholowych, nikotynowych, narkotykowych, problemów przemocy domowej, uzależnień behawioralnych występujących w Gminie Kłoczew powstała wiosną 2023 r. w oparciu o materiały, dane statystyczne pozyskane od realizatorów Programu, instytucji działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Wykorzystano również dane z diagnozy zagrożeń społecznych, w tym związanych z używaniem alkoholu i środków psychoaktywnych na terenie Gminy. Wyniki badań zawarte w ww. Diagnozie były szczegółowo analizowane i omawiane w poprzednim Programie przyjętym na lata 2024 – 2025.

W celu monitorowania zmian zachodzących w Gminie Kłoczew, planuje się opracowanie w latach 2026 - 2028 kolejnej Diagnozy problemów alkoholowych, nikotynowych, narkotykowych, problemów przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych, dotyczących mieszkańców Gminy.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026 - 2028 określa lokalną, gminną strategię w zakresie:

- 1) profilaktyki zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży szkolnej oraz minimalizacji szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z używania alkoholu, papierosów, narkotyków, dopalaczy oraz innych substancji uzależniających, w tym uzależnień behawioralnych;
- 2) praktycznej realizacji zadań własnych gminy i priorytetów, które wynikają z ustaw:
 - o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 - o przeciwdziałaniu narkomanii,
 - o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
 - o pomocy społecznej,
 - o zdrowiu publicznym.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026-2028 koresponduje ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie. Polityka Gminy ukierunkowana jest na tworzenie zintegrowanego systemu profilaktyki społecznej. Obecność zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, a także innymi, destrukcyjnymi zachowaniami ryzykownymi, w szczególności dla młodzieży szkolnej, stwarza potrzebę wdrożenia systemu profilaktyki i rozwiązań wyżej wymienionych problemów, poprzez m.in.:

- 1) podejmowanie oraz późniejsze wspieranie systematycznych działań profilaktycznych wśród dzieci i młodzieży szkolnej, takich jak: informacja, edukacja, promocja zdrowego stylu życia;
- 2) wspieranie i zabezpieczenie specjalistycznej pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem, a także osobom uzależnionym i ich rodzinom, ochronę przed przemocą domową, a w szczególności zapewnienie profesjonalnych form pomocy dzieciom z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym;
- 3) wspieranie działań terapeutycznych, rehabilitacyjnych i reintegracyjnych realizowanych na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych;
- 4) ograniczenie dostępu do środków psychoaktywnych;
- 5) wspieranie sektora pozarządowego i wolontariatu, aktywnych instytucji, szkół i środowisk lokalnych, a także współpracy z nimi w przedmiotowym obszarze.

Program może być modyfikowany w przypadku uzasadnionych potrzeb związanych z zapobieganiem i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, behawioralnych i narkomanii, stosownymi uchwałami Rady Gminy Kłoczew.

Polityka wobec problemów alkoholowych dotyczy całej populacji, a nie tylko stosunkowo wąskiej, w porównaniu z całą Gminą, grupy osób uzależnionych. Zgodnie z nowoczesnym podejściem do problematyki alkoholowej nie przypisuje się szkód wyrządzanych przez alkohol wyłącznie alkoholikom i osobom pijącym alkohol, lecz całej populacji, ponieważ na szkody związane z alkoholem jest narażony każdy. Do grupy podwyższonego ryzyka będą należały np. osoby uzależnione, dzieci wychowujące się w rodzinach osób uzależnionych, osoby doświadczające przemocy, kobiety w ciąży sięgające po alkohol czy osoby pijące w sposób ryzykowny.

W ramach Programu podejmowane będą działania w obrębie:

- **profilaktyki uniwersalnej** – ukierunkowanej na całą populację. Są to działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu, środków odurzających, substancji

psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Adresatami są wszyscy mieszkańcy Gminy Kłoczew;

- **profilaktyki selektywnej** – ukierunkowanej na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, środowiskową, rodzinną lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego. Profilaktyka selektywna jest przede wszystkim działaniem uprzedzającym;
- **profilaktyki wskazującej** – działaniami kierowanymi do jednostek, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń lub szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania substancji psychoaktywnych, w związku z uwarunkowaniami biologicznymi, psychologicznymi czy społecznymi. Adresatami są grupy osób lub osoby, które wykazują symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, ale nie spełniają kryteriów diagnostycznych picia szkodliwego lub uzależnienia.

5. Cel programu

Celem zaproponowanej w Programie lokalnej polityki alkoholowej jest ograniczanie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym przede wszystkim szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego, wynikających z nadużywania napojów alkoholowych, używania środków psychoaktywnych oraz podejmowania innych zachowań ryzykownych, poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców Gminy Kłoczew, jak również prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych na rzecz ograniczenia i zapobiegania szkodom spowodowanym przez alkohol, narkotyki i inne substancje psychoaktywne a także uzależnienia behawioralne.

Cele operacyjne programu:

1. Ograniczenie używania alkoholu i narkotyków oraz zmiana struktury spożycia napojów alkoholowych poprzez działania wychowawcze i profilaktyczne.
2. Wdrożenie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży, opartych o kształtowanie właściwych postaw i wartości.
3. Wspieranie skutecznych procedur kontroli społecznej nad szkodliwymi formami postępowania osób nadużywających alkoholu / przeciwdziałanie przemocy/.
4. Podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem alkoholu, narkotyków i dopalaczy oraz możliwości zapobiegania zjawisku.
5. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy psychologicznej i psychoterapeutycznej.
6. Wspieranie działań szkół, instytucji i organizacji pozarządowych, środowisk abstynenckich kreujących właściwe wzorce i popularyzację zdrowego stylu życia.
7. Promowanie właściwych postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania zjawisku narkomanii, uzależnieniom behawioralnym, przestępczości i przemocy domowej.

6. Adresaci programu

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Kłoczew. Działania podejmowane przez Gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkohol są skierowane do wszystkich mieszkańców - również tych niepijących. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii skierowany jest do wszystkich, którzy spotykają się z problemem nadużywania alkoholu i narkotyków i z konsekwencjami ich zażywania oraz uzależnieniami behawioralnymi, przemocy w rodzinie oraz do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, a w szczególności:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem od alkoholu czy narkotyków, ich rodziców i nauczycieli,
- dorosłych osób zagrożonych lub uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- osób współuzależnionych,
- osób zawodowo zajmujących się problematyką alkoholową i narkotykową oraz przemocą w rodzinie,
- osób uzależnionych po ukończeniu terapii, - rodzin doświadczających przemocy,
- jednostek lub grup zwiększonego ryzyka
- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem behawioralnym, ich rodziców i nauczycieli.

7. Instytucje które podejmują współpracę w zakresie realizacji programu

Realizatorem Programu jest Gmina Kłoczew.

Partnerami w realizacji Programu są:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłoczewie.
2. Urząd Gminy Kłoczew.
3. Zespół Interdyscyplinarny.
4. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
5. Centrum Usług Wspólnych.
6. Szkoły Podstawowe z terenu Gminy Kłoczew.
7. Gminny Ośrodek Kultury.
8. Komenda Powiatowa Policji w Rykach.
9. Sąd Rejonowy w Rykach.
10. Służba zdrowia.
11. Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

8. Zadania i sposoby ich realizacji

Do osiągnięcia celu Programu przewiduje się realizację zadań wynikających z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz podejmowaniu działań wynikających z analizy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kłoczew.

Zadania ujęte w Gminnym Programie Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026 -2028 przedstawiają się następująco:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób zagrożonych uzależnieniem, uzależnionych, współuzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych przemocą domową.

Celem zadania jest zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych pijącym w sposób szkodliwy czy ryzykowny oraz osobom dotkniętym przemocą w rodzinie odpowiedniej pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej, która pozwoli im na utrzymanie abstynencji, poprawę zdrowia psychicznego i fizycznego, nabycie umiejętności potrzebnych do rozwiązania problemów emocjonalnych i rozwój osobisty. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) współpracę z instytucjami wspomagającymi proces zdrowienia osób uzależnionych, dofinansowanie działalności,
- 2) zwiększenie dostępności niezbędnych oddziaływań terapeutycznych poprzez zatrudnienie terapeuty i działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego,
- 3) zakup i dystrybucja materiałów informacyjno-edukacyjnych dla klientów Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego, z wykorzystaniem również przez szkoły, policję,
- 4) współdziałanie i wspomaganie działalności organizacji i instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych,

- 5) podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób podejrzewanych o uzależnienie od alkoholu, powodujących rozkład pożycia rodzinnego, demoralizację nieletnich oraz systematycznie zakłócających spokój i porządek publiczny, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:
- a) kierowanie na badania psychologiczne i psychiatryczne pozwalające ustalić istnienie uzależnienia od alkoholu i wskazać metodę leczenia,
- b) kierowanie do sądu wniosków o zobowiązanie do podjęcia leczenia.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe lub problemy narkotykowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową.

Celem zadania jest zapewnienie kompleksowej pomocy specjalistycznej rodzinom, w których występują problemy związane z alkoholem, narkomanią czy przemocą, w formie poradnictwa, edukacji, pomocy specjalistycznej. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, Zespołem Interdyscyplinarnym, służbą zdrowia, jednostkami oświatowymi, pedagogami szkolnymi w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy domowej,
- 2) działalność Punktu Konsultacyjno – Informacyjnego, udzielającego pomocy i informacji osobom uzależnionym, członkom ich rodzin oraz ofiarom przemocy,
- 3) włączanie się w ogólnopolskie akcje promujące życie rodzinne bez przemocy,
- 4) dofinansowanie działań profilaktycznych, kolonii, obozów, wycieczek oraz innych form wypoczynku dla dzieci i rodzin z problemem alkoholowym oraz rodzin dotkniętych problemem przemocy,
- 5) działania profilaktyczne związane z problematyką agresji w szkole,
- 6) wzmacnianie procedury Niebieskiej Karty i działania motywujące osoby uzależnione oraz współuzależnione do podjęcia leczenia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Celem zadania jest edukowanie, uświadamianie, kształtowanie prawidłowych postaw i zdolności do dokonywania wyborów wśród całej społeczności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz asertywności zachowawczej. W ramach zadań realizowane będą kampanie edukacyjno-informacyjne mające na celu promocję zdrowego stylu życia, wolnego od uzależnień. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) propagowanie pozytywnych wzorców zachowań poprzez wspieranie imprez bezalkoholowych i akcji profilaktycznych,
- 2) dofinansowanie realizacji programów profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- 3) tworzenie warunków do powstawania alternatywnych miejsc spędzania czasu wolnego,
- 4) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży – w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych,
- 5) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjno-edukacyjnej i szkoleniowej wśród dorosłych, organizowanie lokalnych kampanii, w tym podczas imprez plenerowych, udział w aktualnych ogólnopolskich kampaniach np. „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Postaw na rodzinę”, „Stop pijanym kierowcom”, „Biała wstążka”, konkursów w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz stosowaniu przemocy,
- 6) dofinansowanie prowadzenia pozalekcyjnych zajęć rozwijających zainteresowania (np. muzycznych, teatralnych, sportowych) z obowiązkowym programem profilaktycznym

- świadomie ukierunkowanym na profilaktykę oraz włączenie dzieci i młodzieży z grup ryzyka do pozytywnej grupy rówieśniczej,
- 7) promowanie aktywności fizycznej jako alternatywy do uzależnień od Internetu, smartfonów czy komputerów, poprzez współfinansowanie imprez i programów sportowo-rekreacyjnych, wspieranie rozwoju młodych talentów.
 - 8) organizacja kampanii, konkursów i imprez profilaktycznych (finansowanie zakupu materiałów edukacyjnych i sprzętu, produktów niezbędnych do realizacji programów profilaktycznych i terapeutycznych, również imprez profilaktycznych dla mieszkańców),
 - 9) podejmowanie działań edukacyjnych i kontrolnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia z uwzględnieniem nie tylko aspektów prawnych, lecz również obszaru osobistych motywacji (np. postawy rodzicielskie, mity na temat alkoholu) oraz nabycie umiejętności praktycznych np. asertywne odmawianie sprzedaży,
 - 10) współpracę z mediami w zakresie propagowania wiedzy dotyczącej profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych, narkomanii i przeciwdziałania przemocy domowej.

Celem zadania jest rozwijanie i doskonalenie współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problematyką uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Realizacja zadania odbywać się będzie w szczególności poprzez:

- 1) współpracę ze stowarzyszeniami i innymi organizacjami pożytku publicznego realizującymi programy o charakterze profilaktycznym w tym: powierzanie lub zlecanie organizacjom pozarządowym realizacji zadań Gminy określonych w Programie,
- 2) współpracę z organizacjami pozarządowymi, osobami fizycznymi, instytucjami, Kościołem Katolickim i innymi związkami wyznaniowymi oraz jednostkami organizacyjnymi podległymi organom administracji publicznej lub przez nie nadzorowanymi, w tym instytucjami kultury w zakresie realizacji zadań wynikających z Programu,
- 3) wspieranie organizacji prowadzących działalność profilaktyczną (organizacja uroczystości rocznicowych, wyjazdy na programy trzeźwościowe, zakup artykułów do przygotowania wigilii i spotkania wielkanocnego, zakup artykułów sanitarnych i biurowych),
- 4) wspieranie działalności klubów sportowych i szkolnych klubów trzeźwości w zakresie organizacji zajęć sportowo-rekreacyjnych,
- 5) wspomaganie integracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych i ich rodzin,
- 6) wspieranie działań mających na celu zmniejszanie zjawiska nietrzeźwości na drogach;
- 7) organizacja i realizacja szkoleń sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych,
- 8) dofinansowanie innych podmiotów, których przedmiot działalności ma za zadanie pracę z dziećmi i rodzinami z problemem uzależnień,
- 9) finansowanie bieżącej działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (m.in. materiały biurowe, wynagrodzenia, szkolenia).

5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego poprzez:

- 1) przeprowadzanie kontroli przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz wzmocnienie mechanizmów kontroli przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu i wyrobów tytoniowych osobom nieletnim,
- 2) podejmowanie interwencji oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych.

6. Działania mające na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu związane z polityką społeczną, zdrowotną lub

inne działania związane z profilaktyką lub rozwiązywaniem problemów będących następstwem spożywania alkoholu.

- 7. Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.**
- 8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.**

Gminny Program uwzględnia wykaz założeń realizacji celu operacyjnego Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, czyli profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi. Założenia w szczególności dotyczą promocji zdrowia (w tym edukacji zdrowotnej),

Celem strategicznym aktualnie obowiązującego Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025 jest wydłużenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu, a realizacja tego celu odbywa się przez:

- 1) profilaktykę nadwagi i otyłości;
- 2) **profilaktykę uzależnień;**
- 3) **promocję zdrowia psychicznego;**
- 4) działania na rzecz zdrowia środowiskowego oraz zapobieganie chorobom zakaźnym;
- 5) odpowiedź na wyzwania demograficzne.

Biorąc pod uwagę długofalową specyfikę zdrowia publicznego oraz konieczność konsekwentnych i niezakłóconych działań, oraz uwzględniając, że aktualnie istniejący Narodowy Program Zdrowia (NPZ) obowiązuje do końca roku 2025, przy założeniu iż większość zadań pozostanie bez zmian – niezbędne jest zapewnienie ciągłości zadań, które wymagają kontynuacji w kolejnych latach.

Kluczowe jest podnoszenie kompetencji zdrowotnych społeczeństwa przez promocję zdrowia, edukację oraz profilaktykę chorób. Istotne jest także koordynowanie wysiłków na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, środowiskowych i ekonomicznych, które wpływają na stan zdrowia i poziom nierówności zdrowotnych.

9. Przewidywane efekty realizacji zadań przyjętych w programie

Rezultaty wdrażanych przedsięwzięć powinny być mierzalne i weryfikowalne. W tym celu wyznaczono wskaźniki realizacji zadań:

1. Zmniejszanie liczby osób uzależnionych od alkoholu na terenie Gminy.
2. Zwiększenie świadomości społecznej dotyczącej negatywnych skutków: używania substancji psychoaktywnych, stosowania przemocy, cyberprzemocy, fonoholizmu.
3. Poszerzenie wiedzy mieszkańców Gminy na temat sposobów radzenia sobie z problemami alkoholowymi i uzależnieniami behawioralnymi.
4. Zmniejszanie rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
5. Zwiększenie udziału dzieci i młodzieży w nowych formach konstruktywnego spędzania czasu wolnego.
6. Zwiększenie autorytetu wychowawczego rodziców i nauczycieli.

10. Zasady funkcjonowania i wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Fundamentalne znaczenie w pomocy rodzinom z problemem alkoholowym mają Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Są one organem podejmującym czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu

odwykowemu. Głównym celem działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kłoczewie jest prowadzenie działań w celu zapobiegania nadużywania alkoholu oraz środków psychoaktywnych, promowanie zdrowego trybu życia, zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym, integrowania społeczeństwa lokalnego, podejmowanie działań w zakresie poradnictwa, interwencji wobec osób nadużywających alkoholu i narkotyków, działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, prowadzenie rozmów motywacyjnych oraz zwiększanie zdolności osób do radzenia sobie z zaistniałymi problemami alkoholowymi.

Podejmowane działania mają za zadanie wsparcie osób uzależnionych i ich rodzin, pomoc rodzinom w trudnych sytuacjach życiowych oraz propagowanie zdrowego stylu życia.

Komisja uprawniona jest do podejmowania czynności zmierzających do sądowego orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, zobowiązania poddania się leczeniu odwykowemu. Do kompetencji Komisji należą również zadania wynikające z Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Ponadto Komisja opiniuje nowe wnioski o wydanie pozwolenia na sprzedaż alkoholu oraz kontroluje placówki, które sprzedają alkohol.

Do zadań realizowanych przez członków GKRPA należy:

1. Przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego.
2. Prowadzenie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi mającymi na celu dobrowolne poddanie się terapii.
3. Prowadzenie dokumentacji związanej z procedurą przymusowego leczenia odwykowego i przekazywanie jej do Sądu Rejonowego w Rykach.
4. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w sprawie zgodności lokalizacji punktów sprzedaży z obowiązującymi przepisami.
5. Kontrolowanie punktów sprzedaży alkoholu na wniosek Wójta, mieszkańców gminy lub z własnej inicjatywy i sporządzanie na ich podstawie protokołów.
6. Inicjowanie i współuczestnictwo w działaniach o charakterze profilaktycznym.
7. Stała współpraca z instytucjami oraz służbami działającymi na rzecz poprawy stanu zdrowia oraz sytuacji życiowej osób nadużywających alkoholu oraz członków ich rodzin.

Ustala się zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w następujący sposób:

1. Za udział w posiedzeniu komisji:

1) Przewodniczący	-	12% minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
2) Sekretarz	-	10% minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.
3) Członkowie	-	8% minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

2. Za udział w kontroli jednego punktu prowadzącego sprzedaż napojów alkoholowych członek komisji otrzymuje - 4% minimalnego wynagrodzenia ustalonego na podstawie ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę.

3. Wynagrodzenie wypłaca się według następujących zasad:

- 1) niezależnie od czasu trwania posiedzenia,
- 2) jeżeli w tym samym dniu uczestniczy się w więcej niż w jednym posiedzeniu otrzymuje się jedno wynagrodzenie.

3. Wypłata wynagrodzenia następuje zgodnie z listą obecności.

4. Członkom Komisji przysługuje zwrot kosztów podróży na szkolenia i konferencje, na posiedzenia sądu w przedmiocie zobowiązania do leczenia odwykowego, kontroli w sklepach oraz innych podróży służbowych. W przypadku użycia w podróży służbowej samochodu prywatnego członka komisji przysługuje zwrot kosztów przejazdu według maksymalnych stawek za jeden kilometr przebiegu, określonych w § 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie warunków ustalania oraz dokonywania zwrotu kosztów używania do celów służbowych samochodów osobowych, motocykli i motorowerów niebędących własnością pracodawcy.

11. Zasady finansowania programu

1. Finansowanie działań podejmowanych w związku z realizacją niniejszego programu odbywa się w ramach środków własnych Gminy pochodzących w 100% z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz dodatkowej opłaty od zezwolenia na hurtową sprzedaż alkoholu (tzw. małpek).
2. Merytoryczną podstawą decyzji finansowania zadań z zakresu profilaktyki, przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym są zasady i założenia określone w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2028
3. Środki na realizację programu z podziałem na poszczególne zadania określone są w budżecie Gminy:
 - 1) w zakresie zapobiegania alkoholizmowi : dział 851, rozdział 85154,
 - 2) w zakresie zapobiegania narkomanii: dział 851, rozdział: 85153.
4. Niewykorzystane środki finansowe pochodzące z ww. opłat, które zostały przeznaczone na realizację niniejszego Programu, mogą być przesunięte odrębną uchwałą Rady Gminy Kłoczew jako środki niewygasające, na zadania planowane do realizacji w roku następnym.

12. Ewaluacja programu

1. Oceny stopnia realizacji Programu można dokonać poprzez wskaźniki monitoringu:
 - 1) liczby wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcia terapią skierowanych do Komisji,
 - 2) liczby wniosków skierowanych przez Komisję do sądu o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
 - 3) liczbę osób przyjętych przez Punkt Informacyjny – Konsultacyjny,
 - 4) liczby dzieci, młodzieży i dorosłych objętych działaniami profilaktycznymi, edukacyjnymi i informacyjnymi w szkołach,
 - 5) liczby i efektów kontroli punktów obrotu napojami alkoholowymi.
2. Wyciągnięcie wniosków do przygotowania Programu na kolejne lata.
3. Podstawowym źródłem informacji do opracowania ewaluacyjnego podsumowania Programu będą informacje przedstawione przez realizatorów poszczególnych zadań uwzględniające zgodność zrealizowanych zadań z przyjętymi założeniami oraz zgodność wydatkowania środków finansowych na realizację poszczególnych zadań Programu.

13. Kontrola realizacji programu

1. Program obejmuje zadania do realizacji od dnia 01.01.2026 r. do dnia 31.12.2028 r.
2. Komisja ustala szczegółowy zakres działań wynikających z Programu, wnioskując jednocześnie o przeznaczenie na ten cel środków w budżecie Gminy.
3. Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Wójt.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. W myśl ww. ustawy wykonywanie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu prowadzone jest w oparciu o gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalany przez Radę Gminy. Program ten uwzględnia również zadania własne gminy w zakresie profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939 i 2600).

Art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi stanowi, że realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. **Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym (...).** Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Kłoczew na lata 2026-2028, został opracowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w oparciu o wiedzę i praktyki pracowników samorządowych zgodnie z ww. obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy Kłoczew. Program jest kontynuacją zadań realizowanych w latach poprzednich. Określa lokalne propozycje działań w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywaniem szkodliwych używek oraz związanych ze zjawiskiem przemocy.

Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców gminy Kłoczew ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych, osób współuzależnionych, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży, osób dotkniętych uzależnieniami behawioralnymi a także osób zajmujących się problemami różnych uzależnień zawodowo.

Zgodnie z art. 18² ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych mogą być wykorzystywane na realizację gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inne cele. Uchwała rodzi skutki finansowe z działu 851 rozdział 85153 i 85154. Dochody i wydatki określa plan finansowy opracowany na dany rok prognozowany na podstawie środków uzyskanych z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2028 jest zasadne.